

ORYJON (16) sb m

Zawsze -rio-.

Pierwsze o pisane zawsze dużą literą; drugie o jasne.

sg N Oryjon (9). ◇ G Oryjona (4). ◇ A Oryjona (2). ◇ L Oryjonie (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w. w cytacie s.v. kosa.

1. n-pers mit. Piękny myśliwy, syn Posejdona lub Hyrieusa, zginął od ukąszenia skorpiona, naślanego przez Artemidę; Orion i skorpion zostali zamienieni w konstelacje (z grec. Ὠρίων) (3): [Dyjana] Orioną zabiła iż iey gwałt chciał wczynić. *BielKron* 23, 22v; Orion/ który hárdą myślą wniešiony/ Obiecował wygládzic̄ zwiérz ná wšytki łtrony. *KochPhaen* 22.

2. astr. Gwiazdozbiór równikowy, w Polsce widoczny od października do marca; wzejście Oriona po letnim przesileniu w Grecji zwykle sprowadzać sztormy i nawałnice [Orion – imię gwiazdy, vulgo Świętego Jakuba gwiazdka Mącz 268d; Gwiazda Ś. Jakuba, Kosy gwiazdy, Paliczka – Orion Cn] (13): (nagł) Orion, Kofy. (–) W Tym plácu/ gdzie rogáty Wól głowę położył/ Mało nižéy pochyły Orion łye złożył. Kofami drudzy zowią: á kto go przepátrzy/ Prózno znáku ná niebie śwíetnieyłžégo pátrzy. *KochPhaen* 13, 12 [2 r.], 14, 21, 22, 23, 24.

Wyrażenia: »dždžawy Oryjon« (1): Niech cię nie ftrálszą niebiełkie známioná/ Iuž łię dždžáwego nie boy Orioná. *KlonFlis* B3v.

»jasny Oryjon« (1): POd nogámi iáfnégo Orioná/ Záiác We dnie y w nocy bieży *KochPhaen* 13.

»wielki Oryjon« (2): Ten [Skop] pošrzodek niebá Depce/ gdzie Niedžwiadkowe ofstátnie rámioná/ Y śwíetny pás wielkiego biega Orioná. *KochPhaen* 9, 22.

Synonimy: 2. Kosy, »świętego Jakuba gwiazdka«.